

ЯРОСЛАВ ХАШЕК

БЕЗКРАЙНИ ЛЪЖИ

Превод от чешки: Светомир Иванчев, Стефан Бошнаков, Василена
Мирчева, 1998

chitanka.info

Случва се понякога, не го казвате нарочно, съвсем неволно се изпускате и обещавате нещо, да кажем, нещо съвсем без значение. Подобен случай имах в Пршибрам, където се срещнах тази година по Коледа с господин Вимър. Младият човек ме запита какво смятам да предприема в това лошо време. Валеше и всичко беше потънало в непроходима кал. Казах му, че на другия ден искам да отида до Камик. Без да се замисли, той изрази готовност, ако завали сняг, да ме закара до Камик, тъй като имал на разположение шейна и коне.

Вечерта престана да вали дъжд, застудя и цяла нощ валя сняг. Толкова натрупа, че човек не би могъл да си пожелае по-добро време за пътуване с шейна.

На сутринта зачах господин Вимър, както се бяхме уговорили. Не го дочаках обаче и го намерих в кафенето. Видът му решително издаваше голяма тревога, причината за която стана ясна, когато той ми се закле, че без негово знание шурейт му, ветеринарният лекар, докато той все още спял, взел шейната и конете и заминал из околността. Казах му да не се тревожи, защото не е чак толкова наложително точно днес да пътувам и мога да почакам до следния ден. Той се успокои и започна да разказва за хубавия път, който минава през гъсти гори до самия Камик.

От думите му разбрах, че се радва на предстоящото пътуване като малко дете.

На другия ден той сам дойде при мен, беше страшно нервен и целият пребледнял, сякаш не беше спал цялата нощ.

Имаше основание за това. Работата, която може да се предаде с няколко думи, не беше никак дребна.

Шурейт му, ветеринарният лекар, бил сполетян от сериозна злополука. По време на пътуването паднал от шейната. Работата станала така: конете се подплашили, десният кон паднал, шейната се преобърнала и шурейт му, ветеринарният лекар, изхвъркнал навън. Конят и шурейт му получили сериозни наранявания, а шейната се счупила.

— Ето, виждате ли — каза той съкрушен, — винаги ще се случи така, когато се приготвя за нещо хубаво. Предстоящото пътуване с шейната аз си го представях в най-хубави краски. Сега ще трябва да пътувате до Камик с пощенската кола, имате още половин час време.

— Няма да замина и днес — казах аз, като подадох ръка на услужливия младеж. — Неприятно ми е, че се тревожите толкова. За мене пътуването дотам не е чак толкова наложително.

— Знаете ли — каза той бързо, — и с пощенската кола пътуването не е толкова лошо, то също си има своята прелест. Зимно време нашите заснежени гори и върхове крият толкова красота, а освен това старовремското превозно средство също си има своеобразно очарование! Защо да стоите тук в Пршибрам? Ще занеса куфарчето ви в пощата.

Благодарих му и заявих, че съм променил решението си и че оставам в Пршибрам още няколко дни.

Той твърде енергично започна да ме увещава да не оставам тук, тъй като имало опасност от затопляне, снегът щял да се стопи и тогава пътят ставал кишав, кален, без всякаква прелест, отчайващ и скучен.

След като видя, че не може да ме убеди, съвсем неочаквано започна да ми внушава къде да отида да пия бира. В интерес на здравето ми той настояваше да не ходя в ресторанта на Курц, тъй като там бих могъл да си повредя стомаха. Бирата там била истинска помия, а що се отнасяло до кухнята, то по-добре било да бръкна веднага с пръст в гърлото си.

Не мога да кажа, че интересът, който проявяваше събеседникът ми по въпроса, къде да си пия бирата, ми се стори подозрителен. Господин Вимър твърдеше, че той ходи при Щецлови. В това аз виждах само желание да остана в неговата компания, но, от друга страна, ми бяха казали, че именно при Щецъл кухнята била най-загубена и бирата — най-лоша, докато при Курц всичко било много добро.

Затова отидох у Курц и сякаш съдбата беше наредила така, че ме представиха на местния ветеринарен лекар.

Отбелязах, че го познавам вече от разказите на господин Вимър, неговия зет, и изказах задоволството си, че ветеринарният лекар се е оправил вече от злополуката с шейната.

Той ме гледаше, сякаш бях паднал от небето, а след това ме помоли да му повтора всичко още веднъж, защото не бил чул много добре. После се оказа, че той не бил шурей на господин Вимър, нямаше и сестри, а пък господин Вимър изобщо нямал нито коне, нито шейна.

— Не мога да разбера наистина — каза ветеринарният натъжен — какво съм му направил на този Вимър. Колкото пъти мине някой чужденец през Пршибрам, господин Вимър винаги му казва: „Моят шурей — ветеринарният лекар.“

Виждаше се, че господин Вимър се е забъркал в нещо бона фиде^[1]. Дълго си мислих за изплашеното му бледо лице, когато ми съобщаваше, че няма да ходим никъде, защото шейната била счупена, а шуреят му, ветеринарният лекар, и конят били пострадали сериозно. По-късно поведението му ми се стори отвратително, а и аз самият (бона фиде) успях да се забъркам в разни истории и афери. Предупреждавам всеки да не се хвали наляво и надясно, да не обещава с лека ръка и изобщо да не дрънка празни приказки.

Моят тъст ме смяташе за правдив човек и твърде много ме уважаваше, но това беше грешка от негова страна, в което по-късно той твърде често имаше случай да се убеждава.

Веднъж, докато вечеряхме, аз разказвах за красотите на Кърконошите, като че ли познавах всяка пътечка там, и трябва да отбележа със задоволство, че разказът ми направи впечатление. Непрекъснато говорех за Грюне буде, Вайсе буде, Шварце нойе буде, Роте алте буде^[2]. Случват се такива неща. След хубава вечеря на човек му се развързва езикът и започват да приказват, каквото ви дойде на ум. Главното в такива случаи е да не се отклоните от темата, за да могат слушателите, които не я познават, да останат с впечатлението, че наистина все още говорите по един и същ въпрос.

Бях забравил вече за този ни разговор, когато най-неочаквано в събота тъстът ми заяви:

— Утре ви чакам в шест и половина на гарата, заминаваме за Кърконошите.

Уплаших се, но независимо от това, предоставяйки всичко на съдбата, се явих на гарата точно навреме. Докато траеше пътуването във влака, продължих все още да дрънкам за това, колко добре познавам Кърконошите и как там всеки камък ми е познат. Нямах моралната сила да си призная, че това не е истина и че кракът ми никога не е стъпвал там.

Работата започна да става интересна, когато слязохме от влака във Вр̀хлаби. След дванайсетчасов поход, по време на който влачих тъста си през бърда и долини, напразно търсейки връх Снежка, го

заведох някъде в Прусия^[3]. Влчих го из пропасти от най-различен тип. Цялата история завърши с това, че през нощта, когато той вече се беше отчаял от усиления поход през гористите склонове, го помъкнах отново към Чехия. В тия ужасни моменти от време на време той ме гледаше така странно и загадъчно, че на мен наистина ми ставаше страшно. Към четири часа сутринта се озовахме на голяма поляна, обраснала с клек, и аз за последен път уверих тъста си, че познавам тук всяко камъче. Тъстът ми обаче не беше в състояние дори да се помръдне и се разплака сред гъстите храсти. Към пет сутринта в здрача на скалите и в мрака на пропастите неочаквано той започна да реве в тишината на планината:

— Грюне буде, Вайсе буде, Шварце буде, Роте алте буде.

Докарах тъста си в Прага съвсем смазан и днес той, въпреки че съзнанието му е все още помрачено от ужасяващите спомени за Кърконошите, не ми вярва нито дума и винаги когато кажа нещо, измърморва със странен глас:

— Да, да, вие там познавате всяко камъче.

Подобно нещо ми се случи и с главния съдебен съветник Шилер (няма нищо общо с немския поет). Купил си бях ново колело за 180 крони. Възхитен от хубавата седалка, срещнах господин съветника. Той прояви твърде жив интерес към колелото и ме попита колко струва. Без да подозирам, че това би могло да има за мен печални последици и без да си давам сметка, какво говоря, му казах, че всяко такова колело ми струва само толкова, колкото са производствените му разходи, които се равняват на трийсет крони.

— И вие можете да си доставите толкова колела, колкото пожелаете? — попита господин съветникът.

— И сто, ако поискам.

Господин съветникът се замисли и заяви, че ще му окажа голяма услуга, ако му доставя едно такова колело за сина му. Той извади от джоба си три банкноти от по десет крони и като ми ги подаваше, каза, че работата не била чак толкова бърза.

От този момент животът ми се превърна в истински ад. Не бях в състояние толкова скоро да събера 180 крони, за да му купя колелото, и затова господин съветникът започна да разпространява за мене мълвата, че съм му замъкнал 30 крони.

Най-сетне намерих сумата от един добър човек, след като си послужих с нова лъжа, че колелото ми е необходимо, за да пътувам до Дания. Купих аз значи най-сетне колелото и го закарах на господин съветника. Той обаче не прояви никаква радост и ми каза съвсем грубо:

— Човек трябва само да съжалява, като ви помоли за някаква услуга, това трае цяла вечност.

Каквото и да правя, не мога да се отърва от безкрайните си лъжи. Вчера например пак обещах нещо на един господин — да му осигуря служба в министерството.

---

[1] Без зъл умисъл (лат.). ↑

[2] Зелената хижа, Бялата хижа, Черната нова хижа, Червената стара хижа — имена на хижи в планинския масив Кърконошите. ↑

[3] Според границите преди Първата световна война. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.